

bij een missiepost in noordwest-Australië aan land. Buxton bleef daar in Darwin, de Haas en de drie anderen werden op 7 januari '43 naar Melbourne overgevlogen, waar zij in eerste instantie door *Nefis I* voor mogelijke Japanse agenten werden gehouden – pas na weken was men overtuigd dat er voor dat vermoeden geen aanleiding was.

Wat de twee Menadonezen en Schlette in hun ondervragingen hebben verklaard, is ons niet bekend – wij beschikken slechts over gegevens met betrekking tot Buxton en de Haas.

Buxton kon mededelen dat er in Semarang een Chinese verzetsgroep bestond en dat er voorts een gepensioneerde onderluitenant van het Knil, Korff, en de vroegere commissaris van politie W. Haccou een illegale groep hadden gevormd waarvan Indische Nederlanders deel uitmaakten; die mededeling was juist, behoudens dan dat de groep van Korff een van de *V*-groepen was, die hoofdzakelijk uit inheemse ex-Knil-militairen bestonden (al die groepen werden begin '43 door de *Kenpeitai* opgerold); onjuist waren Buxtons mededelingen over Soekarno: deze '*well-known Communist agitator*' (aldus de weinig deskundige *Nefis*-ondervrager) zou in juni of juli '42 tot gouverneur van West-Java zijn benoemd, in augustus zijn gearresteerd en kort nadien zijn ontsnapt.¹

Uitvoeriger waren de mededelingen van de Haas die van maart tot eind september '42 over Java had getrokken, wist dat de krijgsgevangenen het er moeilijk hadden, vage berichten had opgepikt over guerrillatroepen, mishandelende Japanners had zien optreden, een duidelijk beeld had gekregen van het moeilijke bestaan van Nederlanders en Indische Nederlanders, en pijnlijk getroffen was door het feit dat zoveel Indonesiërs onder de bekoring waren gekomen van de Japanse propaganda en dat de inheemse politie tegen Nederlanders en Indische Nederlanders honds optrad; ook had hij eind juni '42 in Bandoeng in een dagblad gelezen dat alle Nederlandse mannen geïnterneerd zouden worden en dat de Japanners overwogen, aan de Nederlandse vrouwen en kinderen 'de nodige bescherming te bieden' (dat bericht had hij bij zich gestoken), en hij had tenslotte op Oost-Java gehoord dat in Kesilir, bij Java's uiterste zuidoost-punt, een interneringskamp voor mannen in opbouw was.

Er zijn met betrekking tot de Haas vier stukken bewaard gebleven: een kopie van enkele 'eigenhandige aantekeningen uit (zijn) verslag' d.d. 19 januari '43², het in het Engels opgestelde verslag van zijn ondervragingen d.d. 22 januari³, 'enkele aantekeningen' (vermoedelijk van *Nefis I*)

¹ 'Interrogation J. C. Buxton', 22-23 jan. 1943 (a.v.). ² A.v., Alg. Secr., Eerste Zending, XXIII, 56-1. ³ A.v., MK, M 180, A 8 I.